

PRZEDĘ WSZYSTKIM JAKOŚĆ

Przede wszystkim jakość

- poprawa jakości usług świadczonych przez JST
dzięki modernizacji procesów zarządzania
i podniesieniu kwalifikacji**

Człowiek – najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Badanie ruchów miejskich i ich usieciowienia, wykorzystanie nowych środków do komunikacji do mobilizacji społecznej.

**Dr Paweł Kubicki
Instytut Europeistyki
Uniwersytet Jagielloński**

Człowiek – najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Ruchy społeczne

Ruch społeczny to zrzeszenie ludzi; wyznających **idealistyczne lub moralistyczne** tezy na temat ludzkiego życia w wymiarze jednostkowym lub zbiorowym, które w **momencie stawania się** tych tez znajduje się **poza głównym nurtem społeczeństwa** lub na jego marginesie (Lofland 1996: 2-3)

Tradycyjne „stare” ruchy społeczne

- Powstawały w wyniku dziewiętnastowiecznej modernizacji, industrializacji i urbanizacji.
- Formowały się dzięki komunikacji masowej i edukacji od początków XIX wieku do połowy wieku XX.
- Kluczowe były podziały klasowe.

Nowe ruchy społeczne

- Formują się od drugiej połowy XX wieku.
- Rekrutują członków w poprzek tradycyjnych podziałów klasowych.
- Mają charakter uniwersalistyczny.
- Ruchy ekologiczne, feministyczne, pokojowe, itp.

Ruchy społeczne 2.0. Castells M., (2013) *Sieci oburzenia i nadziei. Ruchy społeczne w erze Internetu,*

- Jego podstawami są internet i sieci komunikacji mobilnej.
- Obejmuje realne i wirtualne sieci społeczne, jak również sieci istniejące wcześniej oraz sieci, które powstały dzięki działaniom ruchu.
- Można wyróżnić sieci wewnątrz ruchu oraz sieci łączące ruch z innymi inicjatywami na całym świecie, z blogosferą internetową, mediami i opinią publiczną

Ruchy społeczne 2.0

- Są zakorzenione w przestrzeni miejskiej, ale jednocześnie stale istnieją w wolnej przestrzeni internetu.
- Jako sieć sieci, mogą sobie pozwolić na brak wyraźnie określonego centrum, a mimo to koordynować działania.
- Nie potrzebują formalnego przywództwa, ośrodków dowodzenia, ani organizacji pionowej, żeby przekazywać informacje i instrukcje.

Ruchy społeczne 2.0

- Zdecentralizowana struktura maksymalizuje możliwości uczestnictwa w ruchu, ponieważ mamy do czynienia z sieciami otwartymi, bez wyraźnie zdefiniowanych granic (Castells 2013)

Ruchy społeczne 2.0

- Geneza takich ruchów społecznych jak: *occupy*, czy ruch oburzonych (*Indignados*)

„wszystko zaczęło się w internetowych serwisach społecznościach, ponieważ jest to **przestrzeń autonomii**, pozostająca w dużej mierze poza kontrolą rządów i korporacji, które wcześniej zmonopolizowały kanały komunikacji i uczyniły je fundamentem swojej władzy” (Castells 2013: 14)

Ruchy miejskie. Kontekst.

- Aby analizować ruch społeczne należy zawsze odnieść je do zmieniającego się kontekstu.
- Różnica między „ruchami w mieście” (NIMBY) a ruchami miejskimi działaniami na rzecz dobra wspólnego.
- Miasta przeżywają rewolucyjne zmiany, a to stymuluje mobilizację społeczną.

Zmieniające się relację państwo - miasto

- **Globalizacja:** tworzą się miasta sieciowe, które coraz bardziej uniezależniają się od państwa dzięki sieciom miejskim.
- **Post-modernizm:** kryzys wielkich narracji, wzrost znaczenia tożsamości lokalnych i ponadnarodowych.
- **Rozwój gospodarki opartej na wiedzy i usługach:** miasta stają się kołami zamachowymi współczesnej gospodarki, wzrasta ich podmiotowość.

Zmieniające się relację państwo - miasto

- **Integracja europejska:** swobody przepływów wpływają na kształtowanie się nowych tożsamości społecznych (wielkie migracje do miast). Idea subsydialności wzmacniająca tożsamości lokalne.
- **Porządek post-westfalski:** miasta stają się podmiotem stosunków międzynarodowych (obywatelstwo miejskie).

Renesans demokracji bezpośredniej

- Kryzys demokracji przedstawicielskiej na poziomie państwa narodowego.
- Wzmożone zainteresowanie narzędziami demokracji bezpośredniej na poziomie lokalnym:
 - a/budżet partycypacyjny (obywatelski)
 - b/referenda tematyczne
 - c/ konsultacje społeczne

Kryzys polityki neoliberalnej

- Traktowanie przestrzeni miast w czysto merkantylny sposób doprowadziło do wielu negatywnych zjawisk: prywatyzacja przestrzeni publicznych, gentryfikacja, gettoizacja, itp.
- Ruchy miejskie mobilizują się w ramach idei „prawa do miasta.”

Rola przemysłów kreatywnych

- Miasta stają się kołami zamachowymi współczesnej gospodarki opartej na wiedzy i usługach.
- Miasta kreatywne
- Klasa kreatywna
- Redefiniowanie tradycyjnych tożsamości (otwartość, wielokulturowość)

Kontekst polski. Nowi mieszkańcy

- Słabość rodzimego mieszczaństwa i kultury miejskiej.
- Dominacja szlachecko-chłopskiego wzoru kulturowego.
- Szlacheckie: „szlachcic na zagrodzie równy wojewodzie”
- Chłopskie: „moja chata skraja”
- Miejskie: miasto (polis) to dobro wspólne.

Kontekst polski. Nowi mieszkańcy

- Obcość kulturowa miasta (szuka, literatura).
- Dworek szlachecki (Soplicowo) i chata chłopska (Bronowice) jako symbole Polski.
- Tragedia II wojny światowej: ogromne straty materialne i ludzkie (80% ofiar obywateli polskich to mieszkańcy miast).
- Ruralizacja miast po 1945 roku.

Nowi mieszkańcy

- „Nowi mieszkańcy” – badania w ramach: *RECON Reconstituting Democracy in Europe*, 6. Program Ramowy, latach 2008-2010: Kraków, Wrocław, Szczecin.
- Drugie i trzecie pokolenie wychowane w miastach, dla których miejskość staje się nadrzędnymi ramami odniesienia.
- Jak każdy nowy fenomen społeczny stara się stworzyć własne narracje, negocjować z otoczeniem swoją tożsamość.

Nowi mieszkańcy

- Obecni 30-latkowie (+/-) to pokolenie największego w powojennej Polsce wyżu demograficznego.
- Pokolenie boomu edukacyjnego:
 - a/ rok akademicki 1995/96: 500 tyś. studentów
 - b/ rok akademicki 2005/06: 1 950 tyś. studentów
- Pokolenie integracji europejskiej – pierwsze w pełni doświadczające jej dobrodziejstw.
- Pokolenie rewolucji technologicznej i komunikacyjnej.

Typy ruchów miejskich (Castells)

Ruchy legitymizacji: formalne NGO mające przyczyniać się do budowania społeczeństwa obywatelskiego.

- Często jednak ulegają „grantozie” – pozyskiwanie środków staje się sensem i celem istnienia.
- Wpływają jednak na zmianę dyskursu miejskiego: atrakcyjne środki komunikacji.

Typy ruchów miejskich (Castells)

Ruchy Oporu. Najczęściej są efektem oporu wobec polityki neoliberalnej w miastach (np. obrona terenów zielonych przed developerami, ruchy lokatorskie).

- Od NIMBY (Not In My Back Yard) po szerokie koalicje (My-Poznaniacy).

Typy ruchów miejskich (Castells)

Ruchy projektu. Ruchy te dążą do redefiniowania tradycyjnych tożsamości, dostarczają nowych idei i wzorów kulturowych. Kreują alternatywne polityki miejskie.

Najczęściej zawiązywały się na roku internetowym Forum Polskich Wieżowców (polska wersja globalnego forum SkyscrapesCity), działającym od 2002 roku.

Projekt Nowa Krupnicza

Źródło: Projekt Nowa Krupnicza

Projekt Nowa Krupnicza

Źródło: Projekt Nowa Krupnicza

Aleja Mogilska

Źródło: Aleja Mogilska

Krakowski Alarm Smogowy

Źródło: Krakowski Alarm Smogowy

Marsz antysmogowy

Źródło: Krakowski Marsz Antysmogowy

Kongres Ruchów Miejskich

- Ponadlokalna integracja ruchów miejskich.
- Kongresy Ruchów Miejskich: Poznań (2011), Łódź (2012), Białystok (2013).
- Kongres tworzy sieć, która wpisuje się specyfikę współczesnego społeczeństwa sieci.

Happening po I KRM. 9 tez miejskich

Źródło: My-Poznaniacy

Happening II KRM. Ministerstwo Miast

Źródło: Kongres Ruchów Miejskich

Podsumowanie

- Ruchy miejskie bardziej częściej funkcjonują na zasadzie nieformalnych struktur sieciowych.
- Łatwiej reagują na zmiany i nowe trendy.
- Autonomia internetu pozwala im wypełniać rolę czwartej władzy w miastach.
- Jednak z uwagi na brak formalnych struktur trudno uznać ich podmiotowość (traktować jak parterów).

Dziękuję za uwagę

